

Моніторинг щодо готовності закладів вищої освіти приймати абітурієнтів із тимчасово окупованих територій

З 21 квітня по 9 травня 2023 року активісти та представники громадських організацій (далі – ГО) провели моніторинг закладів вищої освіти (далі – ЗВО). Моніторинг стосувався рівня підготовки ЗВО до вступної кампанії для абітурієнтів із тимчасово окупованих територій (далі – ТОТ) та рівня доступності інформації щодо вступу.

Цей моніторинг покликаний показати загальні тенденції у доступі до вищої освіти жителів ТОТ.

Моніторинг проводився у формі телефонного опитування, безпосередніх візитів, аналізу сайтів ЗВО.

Загалом у моніторинг потрапили 20 ЗВО (Додаток 1). Водночас згідно з інформацією¹ на сайті Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) у 2023 році планують розпочати роботу 165 освітніх центрів (далі – ОЦ) “Крим-Україна” та “Донбас-Україна”² на базі ЗВО.

Географія моніторингу: Харків, Дніпро, Житомир, Київ, Львів, Полтава, Кропивницький, Івано-Франківськ, Запоріжжя, Одеса.

Перелік залучених до проведення моніторингу: ГО “Громадський холдинг “ГРУПА ВПЛИВУ”, ГО “Донбас СОС”, ГО “Крим-СОС”, Благодійний фонд “Восток-СОС”, Центр громадської просвіти “Альменда”, а також волонтерки Євгенія Рєвнівцева та Дарья Побережна.

1. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/vstup-2022/Osvitni.tsentry/Osv.tsentry.23.08.2022.pdf>

2. Заклади Донецької, Луганської, Херсонської та частини Запорізької областей, на території яких проводяться бойові дії, у таблиці відсутні.

Результати моніторингу

1. Абсолютна більшість університетів мала створені ОЦ. Найпоширенішими були ОЦ “Крим-Україна” та ОЦ “Донбас-Україна”. Проте у восьми закладах була надана застаріла або неповна інформація щодо їхньої діяльності. З них шість ОЦ не надавали консультацій на момент опитування.
2. П'ятнадцять ЗВО мають контактний номер телефону, за яким можна отримати необхідну інформацію. Також забезпечена можливість зв'язатися через соціальні мережі (15 ЗВО) або електронну пошту (3 ЗВО). Один ЗВО мав контакт виключно через електронну пошту.
3. Здебільшого вся необхідна інформація розміщувалася на сайтах в окремих розділах. У деяких випадках через неупорядкованість її було важко знайти. У двох ЗВО інформація узагалі була відсутня через очікування цього річного наказу МОН або відповідного листа-роз'яснення.
4. Усі ЗВО мають і ведуть офіційні сайти. Більша частина ЗВО має сторінки в соціальних мережах “Фейсбук” (15 ЗВО) та “Інстаграм” (6 ЗВО). Телеграм-канал мають сім ЗВО. Переважна кількість університетів (14 ЗВО) не публікує у соцмережах інформацію щодо вступу студентів із ТОТ. Інформацію публікують та оновлюють шість з опитаних ЗВО.
5. У п'яти з опитаних ЗВО були інформаційні стенди. Рівень наповнення та актуальності різнився. Також один із ЗВО поширював інформаційні матеріали (флаєри) по центрах допомоги внутрішньо переміщеним особам (далі – ВПО).
6. Повна інформація щодо додаткової сесії національного мультипредметного тесту (далі – НМТ) була розміщена у половини ЗВО. Частина ЗВО зазначала про доповнення інформації з початком вступної кампанії. У восьми ЗВО не був доданий необхідний додаток щодо вступу для осіб із ТОТ. Три заклади надавали лише часткову інформацію з необхідного додатку. Інформація про підтвердження здобутого раніше рівня освіти також наявна лише в половині ЗВО. Половина ЗВО надала інформацію про закріплений заклад середньої освіти для підтвердження рівня знань.

7. У більшості випадків розміщена інформація була частково доступною. Лише чотири ЗВО подали інформацію в доступному форматі. Більшість даних про вступ були взяті безпосередньо з наказу про порядок такого вступу. Відповідно, вони містили багато юридичних термінів та складної лексики. Часто інформація розміщувалася у форматі “ПДФ” великого розміру.
8. У п'ятьох ЗВО є можливість підтвердження рівня знань у дистанційному форматі. Деякі ЗВО повідомили про очікування на розпорядження від МОН щодо відповідної процедури. Тільки в одному зі ЗВО Харкова можна підтвердити рівень знань у дистанційному форматі.
9. Лише в трьох ЗВО на офіційних сайтах була розміщена інформація щодо можливості забезпечення житлом на період вступу. Після звернення до приймальних комісій дев'ять ЗВО повідомили, що вони мають можливість надати тимчасове житло абітурієнтам. Чотири ЗВО мають встановлену процедуру та п'ять ЗВО за потреби можуть забезпечити житлом абітурієнта. З них у шести ЗВО таке житло надається безкоштовно на період вступу. В інших ціна за місяць становить від 1000 до 1500 грн. Сім ЗВО повідомили, що за потреби можуть забезпечити супроводжуючу особу житлом. Проте розміщення відбувається на обмежений період часу та за окрему плату. Для отримання такого формату житла особі треба в індивідуальному порядку звертатися до ЗВО.
10. Одинадцять з опитаних ЗВО мають затверджені вченою (педагогічною) радою Додатки до правил прийому. Більшість спирається на Порядок, визначений у Наказі МОН № 271.³ Аналіз наявних Додатків вказує на те, що в одному ЗВО посилаються на Умови прийому від 2021 року.
11. Підтвердженням факту проживання особи на ТОТ зазвичай є один із таких документів: паспорт особи (або її батьків); реєстрація місця проживання особи (або її батьків); свідоцтво про народження. В окремих випадках використовується довідка про взяття на облік ВПО, документ про здобутий рівень освіти на ТОТ.
12. Різниці в порядку вступу для абітурієнтів із різних ТОТ не виявлено.

3. Про затвердження Порядку прийому для здобуття вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти осіб, які проживають на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України: Наказ Міністерства освіти і науки України від 1 березня 2021 р. № 271. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0505-21#Text>

13. Три з опитаних ЗВО пропонують підготовчі курси для вступників. Проте більшість із них немає розміщеної про це інформації. Частина ЗВО розробляли інтеграційні заходи, але через повномасштабне вторгнення та відсутність достатнього фінансування їх не вдалося втілити в життя.

Загальні рекомендації за результатом моніторингу

- Своєчасно та системно оновлювати інформацію щодо діяльності ОЦ “Крим-Україна” та ОЦ “Донбас-Україна”.
- Забезпечити надання консультацій різними каналами комунікації, зокрема телефоном, електронною поштою, месенджерами соціальних мереж. Це є необхідним у зв’язку з обмеженим доступом до мобільної мережі на ТОТ.
- Створити окремий розділ/вкладку на офіційному сайті ЗВО для розміщення повної та актуальної інформації щодо порядку вступу людей із ТОТ. Такий формат полегшить і прискорить пошук та розуміння необхідної інформації.
- Забезпечити публікації та оновлення інформації щодо порядку вступу людей із ТОТ у соціальних мережах ЗВО.
- Створювати та розміщувати інформацію відповідно до критеріїв доступності.
- Забезпечити можливість підтвердження рівня знань у дистанційному форматі.
- Сприяти можливості надання житла (безоплатно або за невелику оплату) для абітурієнтів та супроводжуючих їх осіб на період вступу до ЗВО.
- Своєчасно (заздалегідь) затверджувати додатки до правил прийому.
- Сприяти проведенню підготовчих курсів та інтеграційних заходів для людей із ТОТ.

Додаток 1

1. Українська інженерно-педагогічна академія.
2. Горлівський інститут іноземних мов.
3. Житомирський університет імені Івана Франка.
4. Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”.
5. Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”.
6. Львівський національний університет імені Івана Франка.
7. Національний університет “Львівська політехніка”.
8. Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.
9. Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.
10. Київський національний університет імені Тараса Шевченка.
11. Луганський національний університет імені Тараса Шевченка.
12. Херсонський державний аграрно-економічний університет.
13. Херсонський державний університет.
14. Бердянський державний педагогічний університет.
15. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова.
16. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна.
17. Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана.
18. Запорізький національний університет.
19. Запорізький національний технічний університет.
20. Національний медичний університет імені О. О. Богомольця.